

Ajankohtaista puhtaista ajoneuvoista, latauspisteistä ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman etenemisestä

Etelä-Pohjanmaan maakuntatilaisuus

Vesa Peltola

23.10.2019

Sisältö:

**Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin
implementointi**

**Rakennusten energiatehokkuus-
direktiivin päivitys**
- Latauspisteet

**Valtakunnallinen
liikennejärjestelmäsuunnitelma**

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin implementointi

Puhtaiden ajoneuvojen (Clean Vehicles) direktiivi

- EU edistää puhtaiden ajoneuvojen markkinoita julkisten hankintojen kautta.
- Direktiivi on jäsenmaata velvoittava. Kattaa sekä autojen että henkilö- ja tavarankuljetuspalvelujen hankinnan (osto, leasing, vuokraus).
- Nykyinen direktiivi vuodelta 2009.
- Kuntaliiton viesti valmistelun aikana direktiiviesityksen ongelmista:
  - Puhtaan ajoneuvon määritelmä liian kapea.
  - CV-autojen tavoiteosuudet 2021-2025-2030 liian korkeat esim. lakisääteisten henkilökuljetusten kannalta.
- Kansallinen lainsäädäntö saatettava voimaan viimeistään 1.8.2021
- Koskee uusia sopimuksia.

CVD:n minimivaatimukset julkisille auto- ja kuljetuspalveluhankinnoille

Minimiosuus julkisille hankinnoille

Ajoneuvoluokka		8/2021 – 12/2025	1/2026-	Merkitys kuntasektorille
Henkilöautot (M1)	Max. 8 matkustajaa	38,5 %	38,5 %	Käytännössä täyssähköauto
Pienoisbussit (M2)	Yli 8 matkustajaa, kok. massa max. 5 t	38,5 %	38,5 %	Käytännössä täyssähköauto
Bussit (M3)	Kaupunkibussit (bus) - Alaluokat I ja A	41 % (sähkö: 20,5 %)	59 % (sähkö: 29,5 %)	Vähintään 50 % sähköbussseja. Loppuihin käy vaihtoehtoiset käyttövoimat (esim. liikennebiokaasu, uusiutuva diesel)
	Muut bussit (coach) - Alaluokat B, II ja III	0 %	0 %	Direktiivi ei koske (seutuliikenteen bussit, kaukoliikenteen bussit)
Pakettiautot (N1)	Kok. massa max. 3,5 t	38,5 %	38,5 %	Käytännössä täyssähköauto
Kuorma-autot	Kok. massa max. 12 t (N2)	9 %	15 %	Ei sähköautovaatimuksia; vaihtoehtoiset käyttövoimat hyväksytään (ei seoksia) Kunnissa lähinnä jätekuljetukset
	Kok. massa yli 12 t (N3)	9 %	15 %	

Kuntaliitto: Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin toimeenpano

- Tavoite hyvä, mutta toteutus haasteellista vielä monta vuotta.
  - Vaatimukset täyttävien ja käyttötarkoituksiin soveltuvien ajoneuvojen saatavuus ja hinta Suomen markkinoilla??
- Ongelmallisinta koululais- ja sote-kuljetukset. Kaupunkibussiliikenteessä puhdas kalusto yleistymässä.
- Eteneminen painopisteittäin: ensivaiheessa niissä ajoneuvoryhmissä, joille on markkinaa.
- Pyrittävä estämään kilpailun ja hankintojen vääristymistä.
- Tarvitaan innovatiivisten hankintamallien yhteiskehittämistä.
- Valtion vauhditettava ajoneuvokannan uusiutumista.

Toimeenpano ei saa johtaa siihen, että kunnan tai kuntaryhmän on toteutettava vaatimuksia hinnalla millä hyvänsä

Rakennusten energiatehokkuus- direktiivin päivitys - latauspisteet

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin muutos (2018/844)

- Direktiivin muutos osa komission puhtaan energian pakettia 30.11.2016
- Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin muutos julkaistiin 19.6.2018
- Direktiivin noudattamisen edellyttämät **lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on saatettava voimaan viimeistään 10.3.2020**.
- Direktiivimuutoksella pyritään
  - nopeuttamaan olemassa olevien rakennusten kustannustehokkaita peruskorjauksia
  - lisäämään älykkään teknologian käyttöä rakennuksissa
- Energiatehokkuus, uusiutuva energia, energiankäytöltään vähähiilinen rakennuskanta, ilmastonmuutoksen torjunta

EPBD-muutos – latauspisteitä koskeva osuus

- käsitteitä

- **Latausvalmius** = putkitus, johon voidaan myöhemmin asentaa tarvittava kaapelointi sähköajoneuvojen latauspisteitä varten tai kaapelointi sähköajoneuvojen latauspisteitä varten
- **Latauspiste** = jakeluinfradirektiivin (2014/94/EU) liitteen 2 mukainen normaalitehoinen (Type 2 –standardi) tai suuritehoinen (CCS/Combo) latauspiste
  - Lämpötolppa tai muu kotitalouspistorasia ei kelpaa
- **Laajamittainen korjaus** = rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuva korjausten jälleenrakentamiskustannuksiin perustuvat kokonaiskustannukset ovat yli 25 % rakennuksen arvosta (pois lukien rakennusmaan arvo)

EPBD-muutos

- asuinrakennusten latauspistevaatimukset

Rakennus	Hallituksen lakiesitys (HE)	Kuntaliiton esitys **	Kustannusero
Uudet ja laajasti korjattavat asuinrakennukset * <ul style="list-style-type: none"> Vain ne pysäköintialueet, jotka ovat rakennuksessa tai fyysisesti sen yhteydessä 	Max. 4 autopaikkaa: ei velvoitteita	Max. 10 autopaikkaa: - Ei velvoitteita	Kohtalaisen suuri
	Yli 4 autopaikkaa: latausvalmius jokaiseen	Yli 10 autopaikkaa: latausvalmius jokaiseen	Kohtalaisen suuri
	Jos latausvalmius on tehty, sähköautoilijalle on mahdollistettava latauspiste ilman tarpeetonta viivytystä	Tarkentuu lausunnossa <ul style="list-style-type: none"> Uusi vaatimus (ei ole peräisin direktiivistä) Ei ehkä tarpeen 	Suurehko(?) <ul style="list-style-type: none"> voi myös poikia erimielisyyksiä taloyhtiöissä
Muut asuinrakennukset	Ei velvoitteita	Ei velvoitteita	Ei eroa
Uudet ja laajasti korjattavat pysäköintitalot <ul style="list-style-type: none"> Vain asuinrakennuksia varten olevat P-talot 	Latausvalmius jokaiseen autopaikkaan	Tarkentuu lausunnossa <ul style="list-style-type: none"> Uusi vaatimus (ei ole peräisin direktiivistä) Ehkä tarpeen 	Ei liene kokonaisuutena kovin suuri(?) <ul style="list-style-type: none"> Määrä pieni(?)

* Vain jos korjaus kattaa pysäköintialueen tai rakennuksen sähköjärjestelmän

** Vastaa direktiivin minimitasoa

EPBD-muutos

- ei-asuinrakennusten latauspistevaatimukset

Ei-asuinrakennukset	Hallituksen lakiesitys (HE)	Kuntaliiton esitys **	Kustannusero
Uudet ja laajasti korjattavat * <ul style="list-style-type: none"> Vain ne pysäköinti-alueet, jotka ovat rakennuksessa tai fyysisesti sen yhteydessä 	Max. 10 autopaikkaa: ei velvoitteita	Max. 10 autopaikkaa: ei velvoitteita	Ei eroa
	Latauspisteet: 1. 11-20 autop: 1 latauspiste 2. Yli 20 autop: latauspiste 10 % autopaikoista	Latauspisteet: 1. 11-20 autop: 1 latausp. 2. Yli 20 autop: 1 latausp.	1. Ei eroa 2. Suuri
	Latausvalmius: 50 % autopaikoista	Latausvalmius: 20 % autopaikoista	Suurehko
Muut ei-asuinrakennukset <ul style="list-style-type: none"> Vain käytössä olevat rakennukset (sairaalat, koulut, päiväkodit, nuorisoseurantat jne.) 	Max. 20 autopaikkaa: ei velvoitteita	Max. 20 autopaikkaa: ei velvoitteita	Ei eroa
	Yli 20 autopaikkaa: latauspiste 10 % autopaikoista	Yli 20 autopaikkaa: yksi latauspiste	Erittäin suuri

* Vain jos korjaukset kattavat pysäköintialueen tai rakennuksen sähköjärjestelmän

** Vastaa direktiivin minimitasoa

Vaarana ylisääntely ja hukkainvestoinnit

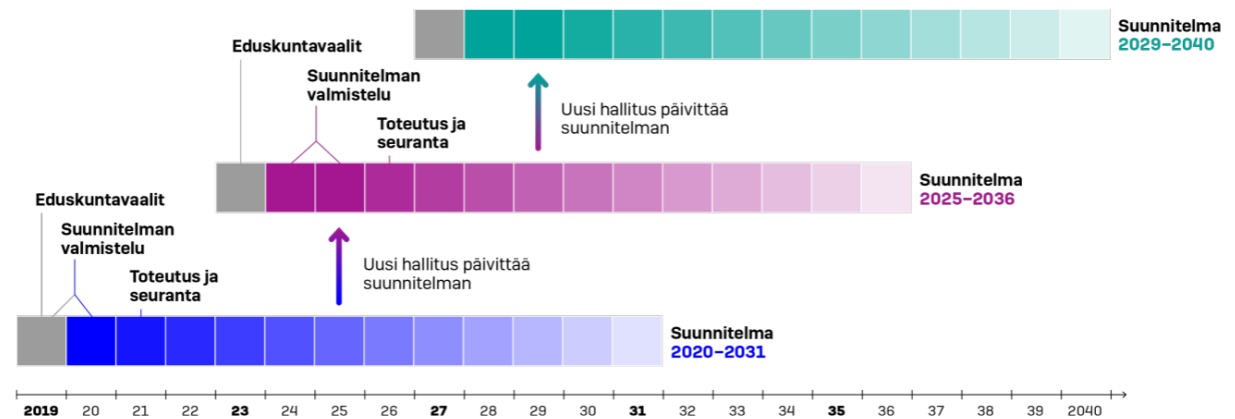
- Ns. jakeluinfradirektiivin mukaisten julkisten latausasemien määrä on kasvanut markkinaehtoisesti tavoitteen mukaan → hyvä malli olemassa!
- **Ei-asuinrakennusten** pysäköintialueille latauspisteiden rakentaminen 10 % autopaikoista on ylimitoitettua ja hyvin kallista
  - Lyhyt asiointilataus ei juuri lisää toimintamatkaa, joten käyttö olisi vähäistä
  - Latauspisteitä olisi pakko rakentaa myös sellaisille pysäköintialueille, joissa niille ei ole juuri käyttöä tai se on kausiluontoista (tanssilavat, huvipuistot ym.)
  - Raha on poissa vaikuttavammista kiinteistön energiainvestoinneista
  - Yleensä olemassa olevaan rakennukseen ei ole tarvinnut tehdä lainmuutosten takia korjauksia ennen kuin vasta seuraavan laajan korjauksen yhteydessä
  - Minimitaso (1 kpl/P-alue) mahdollistaisi latauspisteiden kohdentamisen sinne, missä niitä tarvitaan

Valtakunnallinen liikennejärjestelmä- suunnitelma

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu

- LVM valmistelee, VN hyväksyy
- Tarkistetaan kunkin hallituskauden alussa – sovitetaan yhteen julkisen talouden suunnitelman kanssa
- LVM:n varmistettava suunnitelman yhteensovittaminen muihin valtakunnallisiin suunnitelmiin

Jatkuva ja rullaava prosessi

Liikennejärjestelmän kokonaiskuva

Liikennejärjestelmäsuunnittelun kokonaisuus

”Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuva ja yhteistyöhön perustuva prosessi, jossa tarkastellaan liikennejärjestelmän tilaa ja kehittämistarpeita kokonaisvaltaisesti kaikkien liikennemuotojen osalta.”

”Liikennejärjestelmäsuunnittelua ei kuitenkaan tehtäisi hierarkkisesti eri suunnittelutasoilla, kuten maankäytön suunnittelua, vaan suunnittelu perustuisi enemmänkin eri tasojen väliseen vuorovaikutukseen ja toimijoiden väliseen jatkuvaan yhteistyöhön.”

Valtakunnallinen liikenne- järjestelmä- suunnitelma

- Sisältö
  - Liikennejärjestelmän nykytila ja toimintaympäristön muutokset
  - Liikennejärjestelmän kehittämisen yhteiskunnalliset päämäärät ja suunnitelman tavoitteet
  - Toimenpideohjelma (valtio ja kunnat)
  - Valtion rahoitusohjelma
  - Yhteenvedo vaikutusten arvioinnista
  - Suunnitelman seuranta ja jatkuvan valtakunnallisen liikennejärjestelmätyön organisointi
  - Evästyksiä seuraavalle suunnittelukierrokselle

Liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjausvaikutus

- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ohjaisi valtion ja maakuntien välisiä menettelyitä ja neuvotteluja sekä vaikuttaisi palvelutason määrittelyyn ja maakunnissa tehtävään suunnitteluun.
- VLJS luonteeltaan strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämisen periaatteista sekä valtakunnallisista tavoitteista ja näiden saavuttamiseksi tarpeellisista toimista.
- Suunnitelma *ohjaisi* muita viranomaisia ja hallinnonalan toimijoita *ottamaan* toiminnassaan *huomioon* suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset, vaikka suunnitelmalla ei olisi oikeudellisia vaikutuksia.
- LVM:n varmistettava valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteensovittaminen muihin valtakunnallisiin suunnitelmiin.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman aikataulu

- Vaikutusten arviointiohjelman koskeva lausuntokierros, syys-lokakuu 2019
- Marraskuu 2019–syyskuu 2020
  - Teemakohtaisia, alueellisia ja valtakunnallisia tilaisuuksia sekä keskustelut kuntien ja kaupunkiseutujen kanssa sekä olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen
- Muu vuorovaikutus
  - Kuulemistilaisuudet ja muu sidosryhmäyhteistyö
- Suunnitelmaluonnosta ja arviointiselostusluonnosta koskeva lausuntokierros, marraskuu – joulukuu 2020
- Selonteko eduskunnalle, helmikuu 2021
- Valtioneuvoston päätös, huhtikuu 2021

Mitä Kuntaliitto pitää tärkeänä

Prosessi

- Avoin ja reilu prosessi.
- Virallisen työryhmän lisäksi suoraa vuorovaikutusta kuntien ja alueiden kanssa.
- Yhteiseksi koetut tilanne- ja kehityskuvat ja tavoitteet.
- Laaja-alainen vaikutusten arviointi tukee valmistelua ja päätöksentekoa.
- Riittävät kuulemisajat.

Sisältö

- Toimenpiteet tavoitteisiin ja vaikutusarviointeihin perustuvia.
- ”Kuntien toimet” = valtion ja kuntien yhteistyöhankkeita.
- Uudet avaukset yhteistyössä.
- MAL-sopimusten ja muiden sopimusten kytkentä.
- Selkeät rahoitusvastuut, vapaaehtoinen sopiminen.

Jatkuvuus

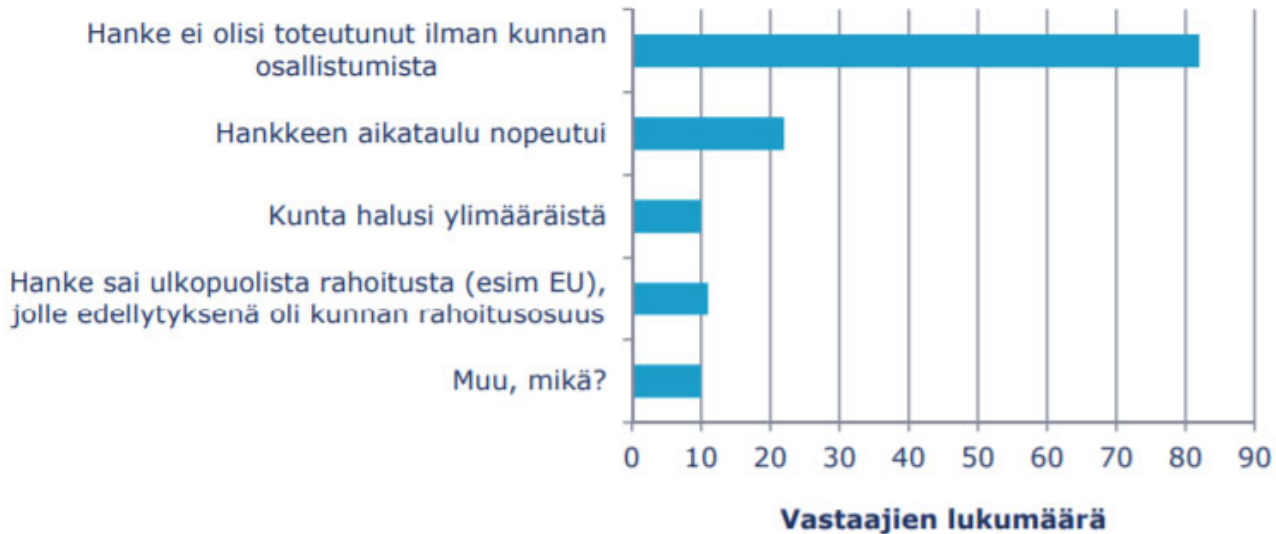
- Varmistetaan oikea-aikainen suunnitteluvalmius.
- Turvataan ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys.
- Kehitetään myös kevyempiä mutta tehokkaita sopimuksellisuuden malleja.
- Yksiaäninen valtioneuvosto ja koko liikennehallinto toiminnallisesti samassa linjassa.

Kuntien osallistuminen valtion hankkeiden rahoitukseen

Kuntaliitto: Infran kehittämiseen pitkäjänteisyyttä, rahoitusvastuut pidettävä selkeinä

- Uusien rahoitusmallien selvittäminen tärkeää.
  - Kaupungeilla ei ole kuitenkaan uutta ylimääräistä rahoituslähdeä valtion infraan.
  - Jotta uusista raideyhteyksistä saada hyötyä kiinteistöjen arvonnousuun, se edellyttää sitä, että kaupunki jatkuvasti tekee itse investointeja.
- Kaupungit tarvitsevat maankäyttötulonsa oman infransa rahoittamiseen.
  - Kunnilla miljardien eurojen korjausvelka omassa infrassa.
  - Valtion osuus ELY-keskusten ja kaupunkiseutujen järjestämän joukkoliikenteen yhteenlasketusta rahoituksesta on noin 10 prosenttia.
- Hyötyjä maksaa - näkökulmasta valtio tulisi osallistua enemmän kaupunkiseutujen infran ja joukkoliikenteen rahoitukseen.
  - Kuntaliiton kaupunkipoliittisen työryhmän kannanotto 14.11.2018: *Kaupunkien osallistuminen valtiolle kuuluvien infrastruktuuri-hankkeiden rahoitukseen.*

Kuntien osallistuminen valtion tienpitoon vuosina 2011-2013

Kuntaliiton kysely osoitti, että kaikenkokoiset kunnat osallistuivat vuonna 2013 maanteiden rakentamisvastuisiin yli 40 milj. eurolla.

Pääsyynä oli se, että hanke ei olisi toteutunut ilman kunnan rahoitusta tai sitä pystyttiin nopeuttamaan kunnan rahoituksella.

Valtion ja kuntien osuudet liikenneväylänpidon kokonaisrahoituksesta

valtio

prosenttia
eli 1,7 miljardia
euroa vuodessa

kunnat

prosenttia
eli 1,4 miljardia
euroa vuodessa*

*Kunnat eivät ole veronsaajia valtion keräämissä liikenteen erityisveroissa, jotka ovat yli 8 miljardia euroa vuodessa

Laskelman on tehnyt VTT (2017) ja se sisältää investoinnit ja kunnossapidon katuihin, teihin, rautateihin, lentoasemiin ja satamiin.

Kiitos mielenkiinnosta!

Vesa Peltola
09 771 2054
vesa.peltola@kuntaliitto.fi

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

